

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
IRKÇILIK VE AYRIMCILIĞA KARŞI KOMİSYON
AYLIK BÜLTEN
Temmuz 2023

Komisyonumuz aylık bültenlerimizle, bir önceki ayda medyada öne çıkan ırkçılık ve ayrımcılık örneklerini basın ve kamuoyu ile paylaşmayı, bu şekilde ırkçılık ve ayrımcılık konusunda bir farkındalık yaratmayı ve duyarlılığı artırmayı amaçlıyor.

Bizler, ırkçılığın sadece bir ideoloji değil, aynı zamanda toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel ve psikolojik alanların bütününe yansıyan bir toplumsal rejim olduğunu düşünüyoruz. Yaşadığımız coğrafyada Türk ve Sünni üstünlükçü pratikler her gün ortaya çıkıyor ve diğer etnik, dinsel grupları aşağılayan ırkçı söylemler her gün dolaşıma sokuluyor. Bu ırkçı pratikler ve söylemler sadece gündelik yaşamda değil kurumsal alanda da sürekli olarak ortaya çıkıyor. Kurumsal ırkçılık özellikle polis uygulamalarında, polis zulmünde, yargı alanında, mahkemelerde, genel olarak ceza sisteminde, ceza evlerinde, askeri alanda ve gündelik yaşamda yoğun olarak devam ediyor.

Hazırladığımız bu aylık bülten medyaya yansıyan bazı olayları kapsamakta. Bültenin yaşanan bütün olayları kapsama iddiası bulunmuyor. Bültenimizi, ırkçı pratikler ve söylemlerin burada yer alan haberlerden çok daha fazlası olduğunun farkındalığı ile hazırladığımızı giriş kısmında belirtmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

4 Temmuz

İzmir'de Arapça dükkân tabelaları kaldırılıyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi; Konak ilçesinin Basmane, Çankaya ve İkiçeşmelik semtlerinde cadde ve meydanlardaki Arapça tabelaları kaldırmaya başladı.

İzmir'de son günlerde sosyal medyada yer alan, özellikle bazı semtlerde Suriye ve Afganistan'dan gelen sığınmacıların görüntüleri tepki çekmişti.

İzmir Büyükşehir Belediyesi harekete geçerek; yetkili olduğu cadde ve meydanlardaki Arapça tabelaları, İlan Reklam Yönetmeliği Ortak Esaslar Madde 6/1'in U bendine göre toplamaya başladı.

<https://www.finansgundem.com/haber/izmirde-arapca-dukkan-tabelalari-kaldiriliyor/1747903>

6 Temmuz

Savcıdan Eskişehir'de LGBTİ+'ları katletme çağrısı yapan broşür dağıtımına takipsizlik

Eskişehir Odunpazarı'nda LGBTİ+'ları hedef alan, öldürülmeleri, recm edilmeleri ve hatta yakılmaları çağrılarını yapan broşürlerin dağıtılması hakkında yapılan suç duyurusuna savcı 'kovuşturmaya yer olmadığına' kanaat getirerek takipsizlik kararı verdi.

Emek, 71 Evler, Erenköy ve Yenidoğan Mahallelerinde dağıtılan kitapçıkta bir imza bulunmuyor ancak Konya merkezli 'livata' adlı bir web sitesinin ismi yer alıyordu. Çeşitli dini referanslara atıfta bulunulan kitapçık hakkında insanlığa karşı suçlardan, nefret ve ayırmacılık suçundan, halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşışılama suçundan suç duyurusunda bulunuldu.

Ancak savcı, kitapçıkta sadece ayet ve hadislerin bulunduğuna ve ilgili suçların oluşmadığını ifade ederek takipsizlik verdi. Avukatlar karara itiraz edeceklerini, itirazdan sonuç alamazlarsa Anayasa Mahkemesi'ne başvuracaklarını belirtti.

<https://sendika.org/2023/07/savcidan-eskisehirde-lgbttilari-katletme-cagrisi-yapan-brosur-dagitimina-takipsizlik-687840/>

7 Temmuz

İzmir'deki Aziz Vukolos Kilisesi'nde müzikli, eğlenceli parti

İzmir'in Konak ilçesinde bulunan ve CHP'li İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 'Kültür Merkezi' adı altında çeşitli etkinlikler düzenlenen Aziz Vukolos Kilisesi'nde yaşanan müzikli eğlence partisi, İzmir Ortodoks toplumunu incitti. Toplum adına yazılı bir açıklama yayımlayan Yorgo Teodoridis, "Çok derin, çok tarifsiz kederimizi, incinmişliğimizi, hüznümüzü sizinle paylaşıyoruz. Çünkü bizim birbirimizden başka kimsemiz yok" dedi.

Tüm dinlerinin mekanlarının kutsal olduğuna değinen Teodoridis, ifadelerinin devamında şunları dile getirdi: "Dostlar, kardeşlerimiz; inancımızın mabetlerinden Aziz Vukolos Kilisesi'nde bir şirket tarafından düzenlenen bir parti organizasyonunda mabedimizde içki içilmiş, dans edilmiş, Hz. İsa figürümüz parti mezesi yapılmıştır. Bizler duygularımızı ifade edecek sözcükler bulamıyoruz. Boğazımıza oturan yumruyu çıkarıp konuşamıyoruz. Öte yandan, hiçbir şey söyleyemesek bile bizi anlayacağınıza inanıyoruz. Çünkü bugün bizim yaşadığımız şey tarih boyunca çeşitli din mensuplarının uğradığı çeşitli tacizlerden hiç farklı değil. İnsanoğlu hâlâ öğrenmeye çalışıyor diğerinin kutsalına saygıyı. Kardeşlerimiz, tüm dinler kutsaldır. Tüm dinlerin mekanları kutsaldır. Tüm peygamberler kutsaldır ve kutsala nasıl davranılması gerektiği evrensel kurallarla belirlenmiştir."

<https://www.sabah.com.tr/yasam/kilisede-parti-izmir-rum-ortodokslarini-incitti-6540111>

Konu ile ilgili olarak 2009-2014 dönemi Cemaat Vakıfları Temsilcisi Laki Vingas resmi Twitter hesabında "Söz konusu kilisemizde dua etmek, ayin yapabilmek için izin almanın çok zor hatta çoğu zaman imkânsız olduğuna şahit olan bizler için, bu gösteri ve etkinliği iftihar edercesine sunanları görmek bizleri derinden üzmüştür. Dilerim bu yanlış hiçbir yerde tekrar edilmez!" dedi.

<https://twitter.com/lakivingas/status/1677383352922284032?t=oXbT046x0M3PEbMm2WwDqw&s=03>

11 Temmuz

“Abaza, işe yaramaz, çulsuz mülteci”

Televizyon kanallarında spor yorumculuğu yapan Güntekin Onay, göçmenlerle ilgili, "Hayatı boyunca kadın görmemiş, abaza, işe yaramaz, çulsuz mülteci Afgan, Suriyeli, Pakistanlı gelmesin" dedi. Onay, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlarda şunları söyledi: "Suriyeliler hızlı ürüyor, Afgan gençler ise farklı bir kültür, hepsi cinselliğe aç. Çok tehlikeli bir noktadayız. Hükümetimiz bunları sınır dışı etsin."

https://www.milliyet.com.tr/skorer/guntekin-onay-transfer-oldu-yeni-adresi-2491768?utm_source=googleads&utm_medium=dsa&gclid=EAlaIqobChMI-aiV_O27gAMV0EKRB1ndwa6EAAYAAEgKJgPD_BwE

17 Temmuz

Ezidilerden yetkililere çağrı: Korucuların saldırılarına uğruyoruz, lütfen sesimizi duyun!

Mardin, Batman ve Şırnak başta olmak üzere birçok kentte topraklarının bir bölümü gasp edilen Ezidiler, mülklerini almak için hak mücadelesi yürütürken çeşitli saldırılara maruz kalabiliyor. Bu konudaki son örnek Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşandı.

Viranşehir'in Altınbaşak köyüne bağlı Işıklı (Zevra) mezrası Ezidilere ait bir yerleşim yeri. Ezidiler, 1980'lerde çeşitli nedenlerle köylerini terk ederek Avrupa'ya yerleşti. 1990'ların sonu ile 2000'lerin başında arazilerini tekrar ekip-biçmek için bazıları dönüş yaptı. Dönüş yapan Ezidiler, ilk başlarda küçük sorunlarla karşılaşsalar da topraklarını işledi. Fakat zaman geçtikçe sorunları arttı ve bir süre sonra çeşitli baskılarla karşılaştılar.

Zevra köyü sakinleri, artan tehdit, fiziki ve psikolojik saldırılara ilişkin dayanışma ve bilgilendirme amaçlı bir metin yayınladı. Yapılan açıklamada, yıllardır haksız yere evlerini kullanan Karacadağ ailesinin aynı zamanda köy koruculuğu yapmaları sebebiyle devlete ve ilişkide oldukları bürokratik kaynaklara güvenerek müstakil bir sistem kurduklarına dikkat çekildi.

Yaşanan olayların Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığı ve kaymakamlığa bildirilmesine rağmen konu ile ciddi herhangi bir işlemin yapılmadığını belirtilen açıklamada, "Kolluk kuvvetleri olaya müdahale etmiş olsa da ne savcılık ne de kaymakamlık tarafından herhangi bir adım atılmış değildir. Yıllardır yaptığımız şikâyetler, Viranşehir mülki amirleri ve Urfa Valiliği dâhil olmak üzere, yetkililerin sessiz kalmayı tercih etmeleri ve konu ile ilgili herhangi bir girişimde bulunmamalarıyla neticelendi. Bazı devlet makamları, adeta köye girişimizin yasaklanması konusunda onay verir gibi, bu korucu aileye göz yummaktadır" denildi.

<https://www.indyrturk.com/node/648171/haber/ezidilerden-yetkililere-%C3%A7a%C4%9Fr%C4%B1-korucular%C4%B1n-sald%C4%B1r%C4%B1lar%C4%B1na-u%C4%9Fruyoruz-l%C3%Bctfen-sesimizi>

1169 mahalle mülteci oturmaına kapatıldı

Göç İdaresi Başkanlığı, Türkiye'deki göçmen sayısının 4 milyon 893 bin 752 olduğunu ve 1169 mahallenin yeni mülteci kaydına kapatıldığı duyurdu.

<https://twitter.com/gazeteumut/status/1680833964536365056?t=S0Me6EYhh2Ovgma6oCDoUw&s=03>

20 Temmuz

İYİ Parti'den Topal Osman'ın iade-i itibarı için kanun teklifi

İYİ Parti İstanbul Milletvekili ve Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Burak Akburak, Pontos Rum Soykırımı'nda Rumların, Koçgiri'de Kürtlerin, çeşitli bölgelerde Ermenilerin, Alevilerin katlinden sorumlu Topal Osman Ağa'nın itibarının iade edilmesi için TBMM'ye kanun teklifi sundu. Benzer konulu bir kanun teklifi daha önce de MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin imzası ile TBMM'ye sunulmuştu.

<https://www.gazeteduvar.com.tr/iyi-partiden-topal-osman-aganin-iade-i-itibari-icin-kanun-teklifi-haber-1629104>

31 Temmuz

Mahalleli, muhtar ve esnaf transfobide birleşti, trans kadın Atiye Güney'i evinden attırdı

İstanbul, Pendik'te kiraladığı evinde üç senedir yaşayan trans kadın Atiye Güney önce mahalleli tarafından rahatsız edildi. Ev sahibi, Güney'in trans kadın olduğunu öğrendiğinde kiraya yüzde üç yüz oranında zam yaptı. Ardından mahalle esnafı Güney'i taciz etmeyi sürdürdü, mahallenin muhtarı Güney'in ikamet ettiği eve gelerek onu tehdit etti. Mahallenin, esnafın ve muhtarın tehditlerinin sonunda kimliği belirsiz üç erkek tarafından alışveriş yaptığı sırada darp edilen Güney evden çıkarıldı. Aynı zamanda İnsan Hakları Derneği LGBTİ+ Komisyonu'nda olan Güney saldırganlar hakkında suç duyurusunda bulundu ve yaşadıklarını KaosGL.org'a anlattı.

<https://kaosgl.org/haber/cinsiyet-kimligimden-oturu-nefret-saldirisina-maruz-birakildim-evden-atildim>

Mahkeme Kürtçe konser yasağını hukuka aykırı buldu

İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Mezopotamya Kültür Merkezi'nce gerçekleştirilecek 30. yıl etkinliğini yasaklayan Kadıköy Kaymakamlığı'nın kararını "ifade özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü, ve barışçıl toplantı hakkını ihlal ettiği" gerekçesiyle iptal etti.

MKM'nin "Berbang (Tan Vakti)" başlığıyla gerçekleşeceği konser, Kadıköy Kaymakamlığı tarafından "Milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesi ihtimali, başkalarının hak ve özgürlüklerini tehlikeye sokacağı" gerekçesiyle yasaklandı. Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) Hukuk Birimi avukatları, Kaymakamlığın 15 Ekim 2021 tarihli kararını "yasal mevzuata ve hukuka aykırı" olduğu gerekçesiyle iptali ve işlem nedeniyle doğan maddi ve manevi tazminatın ödenmesi talebiyle yargıya taşımıştı. Mahkeme, kararında Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" başlıklı 13. maddesi ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" başlıklı 26. maddesi ve "Bilim ve sanat hürriyeti" başlıklı 27. maddesine atıfta bulunarak ifade özgürlüğü ve bilim ve sanat hürriyetinin demokratik toplumun gereklilikleri olduğunu hatırlattı.

MLSA Eş-Direkörü Veysel Ok, kararla ilgili "Bunun Kürt sanatının engellenmesiyle ilgili ifade özgürlüğü ihlali bulan ilk karar olduğunu düşünüyorum. Son yıllarda, Kürtlerin ve diğer toplumsal kesimlerin kültür ve sanat faaliyetleri hukuki dayanaktan yoksun olarak artan şekilde kaymakamlık veya valilik kararlarıyla engelleniyor.

<https://www.mlsaturkey.com/tr/mahkeme-kuertce-konser-yasagini-hukuka-aykiri-buldu>